

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра технологій у тваринництві

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет тваринництва
та водних біоресурсів
«14» травня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Директиви ЄС та стандарти у тваринництві

Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Освітня програма «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Розробники: старший викладач кафедри технологій у тваринництві, кандидат сільськогосподарських наук, Ольга КРУК

Київ – 2026 р.

Навчальна дисципліна «Директиви ЄС та стандарти у тваринництві» є однією з базових дисциплін для підготовки фахівців зі спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». Прийняття Україною стратегічного курсу на асоціативне, а потім і повне членство в Європейському Союзі супроводжується появою низки глобальних викликів і проблем, серед яких питання конкурентоспроможності вітчизняних виробників сільськогосподарської продукції є першочерговим. Сутність проблеми полягає в тому, щоб забезпечити досягнення відповідності вітчизняної продукції вимогам європейських директив, регламентів і стандартів як необхідної умови її безперешкодного просування на ринки країн-членів Співтовариства. Необхідність адаптації національних стандартів до принципів, вимог і норм законодавчо-нормативної бази Співтовариства виступає необхідною передумовою для вирішення проблем інтеграції національної економіки до внутрішнього ринку ЄС загалом та активізації торговельно економічних відносин, зокрема. Одним з важливих завдань дисципліни є вивчення національної системи стандартизації України, методів контролю та управління якістю сільськогосподарської продукції. Згідно з навчальним планом засвоєння курсу для студентів передбачено виконання практичних робіт. Знання національних стандартів на тваринницьку продукцію, корми та технологічні процеси дозволять технологу з виробництва та переробки продукції тваринництва організувати ефективно її виробництво у господарствах різних форм власності.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»	
Освітня програма	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проєкт (робота) (за наявності)	Не передбачено	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	заочна форма навчання

Курс (рік підготовки)	4	
Семестр	8	
Лекційні заняття	15 год.	8 год.
Практичні заняття	15 год.	8 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90 год.	104 год.
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Прийняття Україною стратегічного курсу на асоціативне, а потім і повне членство в Європейському Союзі супроводжувалося появою низки глобальних викликів і проблем, серед яких питання конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників висунулося на перший план. Сутність проблеми полягає в тому, щоб забезпечити досягнення відповідності вітчизняної продукції вимогам європейських директив, регламентів і стандартів як необхідної умови її безперешкодного просування на ринки країн-членів Співтовариства.

Необхідність адаптації національного законодавства до принципів, вимог і норм законодавчо-нормативної бази Співтовариства виступає необхідною передумовою для вирішення проблем інтеграції національної економіки до внутрішнього ринку ЄС загалом та активізації торговельно економічних відносин, зокрема.

Мета дисципліни полягає у підготовці висококваліфікованих фахівців з необхідними теоретичними знаннями нормативних документів щодо виробництва якісної та безпечної продукції тваринництва.

Перелік освітніх компетентностей, які передують вивченню навчальної дисципліни: Технологія виробництва молока та яловичини, Технологія виробництва продукції свинарства, Технологія виробництва продукції птахівництва, Технологія виробництва продукції вівчарства, Технологія виробництва продукції бджільництва.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з технології виробництва і переробки продукції тваринництва або у процесі навчання, що передбачає застосування

теорій та методів зоотехнічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності

ЗК 3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

спеціальні (фахові) компетентності

СК 1. Здатність використовувати професійні знання в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва.

СК 3. Знання основних технологій заготівлі, виробництва та зберігання кормів.

СК 6. Здатність застосовувати базові знання з економіки, організації та менеджменту у виробництві та переробці продукції тваринництва.

СК 7. Здатність здійснювати контроль технологічних процесів при виробництві та переробці продукції скотарства.

СК 8. Здатність здійснювати контроль технологічних процесів при виробництві та переробці продукції свинарства.

СК 9. Здатність здійснювати контроль технологічних процесів при виробництві та переробці продукції птахівництва.

СК 12. Здатність організовувати та управляти технологічним процесом переробки продукції тваринництва.

СК 14. Здатність проводити санітарно-гігієнічні і профілактичні заходи на фермах та інших об'єктах із виробництва і переробки продукції тваринництва

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН-1. Виконувати параметри та здійснювати контроль технологічних процесів з виробництва і переробки продукції тваринництва.

ПРН-5. Контролювати якість виконуваних робіт.

ПРН-9. Обирати технології заготівлі, виробництва та зберігання кормів.

ПРН-12. Наслідувати основні принципи економіки, організації та менеджменту у виробництві та переробці продукції тваринництва.

ПРН-13. Забезпечувати параметри та здійснювати технологічний контроль сучасних технологій з виробництва молока та яловичини.

ПРН-14. Забезпечувати параметри та здійснювати технологічний контроль сучасних технологій виробництва свинини.

ПРН-15. Забезпечувати параметри та здійснювати технологічний контроль виробництва продукції птахівництва.

ПРН-17. Організовувати та управляти технологічним процесом переробки продукції тваринництва.

ПРН-19. Координувати проведення гігієнічних, санітарнопрофілактичних заходів на фермах та інших об'єктах із виробництва та переробки продукції тваринництва.

ПРН-20. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

ПРН-21. Показувати знання основних історичних етапів розвитку предметної області.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма					Заочна форма			
	Тижні	Усього	у тому числі				у тому числі		
			л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль 1. Сфери технічного регулювання									
Тема 1. Вступ	1-2	13	2	1	45	1	1		13
Тема 2. Стандартизація в сільськогосподарському виробництві	3-4	16	2	2		1	1		13
Тема 3. Сертифікація	5-6	16	2	2		1	1		13
Тема 4. Метрологія	7-8	15	2	2		1	1		13
Разом за змістовим модулем 1		60	8	7	45	4	4		52
Змістовий модуль 2. Системи управління якістю та безпечністю									
Тема 5. Система аналізу небезпек і критичних точок контролю - HACCP	9-10	16	2	2	45	1	1		13
Тема 6. Кодекс Аліментаріус. Світова організація торгівлі	11-12	15	2	2		1	1		13
Тема 7. Виробництво органічної продукції (сировини) тваринного походження	13-14	16	2	2		1	1		13
Тема 8. Вимоги ЄС щодо благополуччя тварин	15-16	13	1	2		1	1		13
Разом за змістовим модулем 2		60	7	8	45	4	4		52
Усього годин		120	15	15	90	8	8		104

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вступ.	2
2.	Стандартизація в сільськогосподарському виробництві.	2
3.	Сертифікація	2
4.	Метрологія.	2
5.	Система аналізу небезпек і критичних точок контролю - HACCP	2
6.	Кодекс Аліментаріус. Світова організація торгівлі	2
7.	Виробництво органічної продукції (сировини) тваринного походження	2
8.	Вимоги ЄС щодо благополуччя тварин	1
Всього		15

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1	7
1	Нормативна документація у технологічному процесі виробництва продукції скотарства	2
2	Нормативна документація у технологічному процесі виробництва продукції свинарства	2
3	Нормативна документація у технологічному процесі виробництва продукції птахівництва	2
4	Нормативна документація у технологічному процесі виробництва продукції птахівництва	1
	Модуль 2	8
5.	Нормативна документація у технологічному процесі виробництва продукції бджільництва	2
6	Нормативна документація у технологічному процесі виробництва продукції вівчарства та козівництва	2
7	Нормативна документація у технологічному процесі виробництва продукції кролівництва та конярства	2
8.	Нормативні документи щодо якості і безпечності кормів	2
Всього		15

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Міжнародна система стандартизації та міжнародні організації зі стандартизації	11
2	Державний контроль і державний нагляд	11
3	Порядок атестації виробництва	11
4	Система реєстрації та ідентифікації тварин в ЄС. Аналіз відповідності законодавства України вимогам ЄС щодо ідентифікації і реєстрації тварин, реєстрації їх переміщення	12
5	Вимоги ЄС щодо кормів в цілому та спеціальні вимоги до кормів	12
6	Вимоги ЄС щодо органічного виробництва	11
7	Реалізація сільськогосподарських тварин в ЄС	11
8	Увезення сільськогосподарських тварин на територію України	11
Всього		90

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

усне або письмове опитування;
тестування;
захист лабораторних робіт.
пірінгове оцінювання;

7. Методи навчання:

словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
практичний метод (лабораторні роботи);
проблемне навчання;
практико-орієнтоване навчання;
кейс-метод;
проектне навчання;
перевернутий клас;
навчання через дослідження;
навчальні дискусії та дебати;
командна робота;
гейміфікація.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти.

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Сфери технічного регулювання		
Практична робота 1. Ознайомлення з нормативними документами у технологічному процесі виробництва продукції скотарства	ПРН 1, 5, 9, 12, 13, 14, 15, 17, 19, 20, 21. У тому числі для забезпечення вимог ЄС щодо умов вступу України до Європейського союзу студент повинен знати: - угоди про асоціацію з ЄС, - Національне та європейське законодавство у сфері управління якістю, - мету, завдання, функції стандартизації, як науки, - історичне коріння міжнародної стандартизації та історію становлення вітчизняної стандартизації, - теоретичну базу сучасної стандартизації. Розуміти основні види стандартизації, види і категорії стандартів, методологічні основи стандартизації. - мету, завдання, функції органів сертифікації, історію становлення вітчизняної сертифікації та теоретичну базу сучасної сертифікації, - мету, завдання, функції метрологічної служби. Крім того студент повинен розуміти: - критерії підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських виробників,	10 10
Практична робота 2. Ознайомлення з нормативними документами у технологічному процесі виробництва продукції свинарства		10
Практична робота 3. Ознайомлення з нормативними документами у технологічному процесі виробництва продукції у птахівництві		10
Практична робота 4. Ознайомлення з вимогами до підприємств з виробництва курячого яйця та курчатбройлерів на відповідність щодо експорту до країн ЄС		
Самостійна робота 1. Теоретичні основи Модуля 1		30

	імплементацию Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.	
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Системи управління якістю та безпечністю		
Практична робота 5. Ознайомлення з нормативними документами у технологічному процесі виробництва продукції бджільництва	ПРН 1, 5, 9, 12, 17, 19. У тому числі для забезпечення вимог ЄС щодо умов вступу України до Європейського союзу студент повинен знати: - мету, завдання, функції системи НАССР, - мету, завдання, функції Світової організації торгівлі історію її становлення, - основні вимоги щодо виробництва органічної продукції (сировини) тваринного походження, а також основні вимоги щодо благополуччя тварин.	10
Практична робота 6. Ознайомлення з нормативними документами у технологічному процесі виробництва продукції вівчарства і козівництва		10
Практична робота 7. Ознайомлення з нормативними документами у технологічному процесі виробництва продукції кролівництва та конярства		10
Практична робота 8. Ознайомлення з нормативними документами щодо якості та безпеності		10
Самостійна робота 2. Теоретичні основи Модуля 2		30
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання екзаменів
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
0-59	Незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час виконання самостійних

	і практичних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – посилання <https://elearn.nubip.edu.ua/mod/assign/view.php?id=120906>); конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді); підручники, навчальні посібники, практикуми; методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти - на навчальному порталі НУБіП України eLearn;

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Крисанов Д. Ф. Інтеграція агрохарчового сектора України в єдиний нормативний простір Європейського Союзу: монографія. НАН України, ДУ«Ін-т екон. Та прогноз. НАН України». Електрон. дані. К., 2016. 368 с. Режим доступу: <http://ief.org.ua/docs/mg/275.pdf>
2. Імплементация Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: рекомендації на основі досвіду країн Східної Європи: наукова доповідь / за ред. акад. НАН України В.М. Гейця; чл.-кор. НАН України А.І.Даниленка, чл.-кор. НААН України, д-ра екон. наук Т.О. Осташко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». К., 2015. 104 с.
3. Сухенко Ю. В., Слива Н. Б., Сілонова Н. Б. Якість, стандартизація та сертифікація: Навчально-методичний посібник. К.: НУБіП України, 2016. 99 с.
4. Салавеліс А. Д., Павловський С. М. Стандартизація, метрологія та сертифікація: підручник. Одес. нац. технол. ун-т. Одеса: Олді+, 2023. 212 с.
5. Коропець Л. А. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Директиви ЄС та стандарти у тваринництві» для підготовки фахівців ОС «Бакалавр» зі спеціальності 204 – Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 55 с.

Допоміжна література

1. Несен А.В. Асоціація з Європейським Союзом і перспективи розвитку українських сільськогосподарських підприємств. Економіка АПК. 2015. №2. С. 89–93.
2. Про технічні регламенти та оцінку відповідності. Закон України від 15.01.2015 р. №124-УШ// Офіційний вісник України. 2015. №12. С. 306.
3. Гуменюк Г. Д., Сілонова Н. Б., Слива Ю. В. Міжнародна і регіональна стандартизація: Навчальний посібник. К.: Кондор-Видавництво, 2014. 472 с.
4. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва: підр. для фах. в аграр. навч. закладах III-IV рівнів акредитації / О.М. Якубчак, В.І. Хоменко, С.Д. Мельничук та ін.; За ред. О.М. Якубчак, В.І. Хоменка. Вид. 2-ге виправ., доп. – К.: ТОВ «Біопром», 2005. 800 с.
5. Подпратов Г.І., Войцехівський В.І., Мацейко Л.М., Рожко В.І. Основи стандартизації, управління якістю та сертифікація продукції рослинництва: посібник. 3-є вид. перероб. і доп.- К.; Вид-во НАУ, 2011. 552 с.
6. Бондар О. В., Стемковська І. В. Стандартизація і сертифікація як засіб забезпечення якості. 2022. Том 1 № 46. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету.* <https://doi.org/10.31388/2519-884X-2022-46-8-13>

7. Вербівська Л. В. Стратегія забезпечення конкурентоспроможності підприємства та основні принципи її формування. 2017. *Молодий вчений*. №10. С. 827-833. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_10_190.
8. Dziamulych, M. Social insurance as an element of the social economy in Ukraine. *Economic Forum*. 2022. 12(4). P. 3–8. <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2022-4-1>
9. Дзямулич М. І., Фадєєва І. Г., Шматковська Т. О. Промисловий інтернет речей та його застосування у бізнес-процесах. *Економічний форум*. 2021. №3. С. 54–59.

Законодавчі акти

1. ДСТУ ISO 9000:2001. Системи управління якістю. Основні положення та словник. – К.: Держстандарт України, 2001. 5 с.
2. «Про безпечність та якість харчових продуктів» із змінами та доповненнями: Закон України від 23 грудня 1997 року №771/97-ВР.
3. «Про стандартизацію»: Закон України № 124-VIII від 15.01.2015 із змінами.
4. «Про ветеринарну медицину» із змінами та доповненнями: Закон України від 25 червня 1992 року №2498-XII.
5. «Про забезпечення санітарного епідеміологічного благополуччя населення» із змінами та доповненнями: Закон України від 24 лютого 1994 року №4004-XII.
6. «Про метрологію та метрологічну діяльність»: Закон України від 5 червня 2014 року №1314-VII набрання чинності 1 січня 2016 року.
7. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру»: Закон України від 9 квітня 2014 року №1193-VII.
8. Закон України від 24 червня 2004 року №1870-IV «Про молоко і молочні продукти» із змінами та доповненнями.
9. «Про дитяче харчування»: Закон України від 14 вересня 2006 р. № 142-V.
10. «Про підтвердження відповідності»: Закон України від 17 травня 2001 р. №2406-III.
11. «Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції»: Закон України від 17 липня 1997 р. № 468/97-ВР та інші.

Інтернет джерела

1. Про схвалення Стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках від 15 листопада 2024 р. № 1163-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2024-%D1%80#Text> (дата звернення: 01.06.2026).
2. Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність» та «Про стандартизацію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4017-20#n2171> (дата звернення: 01.06.2026).
3. Вимоги щодо розробки, впровадження та застосування постійно діючих процедур, заснованих на принципах Системи управління безпечністю харчових продуктів (НАССР). Затверджено Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 01.10.2012 р. №590. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 09.10.2012 р. за №1704/22016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1704-12#Text> (дата звернення: 01.06.2026).
4. Каталог НД України on-line. URL: https://csm.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4756&Itemid=154&lang=uk. (дата звернення: 01.06.2026).
5. Каталог нормативних документів URL: https://csm.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4756&Itemid=154&lang=uk. (дата звернення: 01.06.2026).
6. Будстандарт. Сервис документов. URL: http://online.budstandart.com/ru/catalog/doc-page?id_doc=64352. (дата звернення: 01.06.2026).
7. Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності. Закон України від 01.12.2005 р. №3164-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3164-15/page2>. (дата звернення: 01.06.2026).
8. Звіт «Впровадження систем управління безпечністю харчових продуктів на українських підприємствах харчової промисловості. Аналіз витрат і вигод». URL: <http://www.ifc.org/Ukraine/FS>. (дата звернення: 01.06.2026).

9. Продовольча й сільськогосподарська організація ООН (FAO). URL: www.fao.org. (дата звернення: 01.06.2026).
10. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ). URL: www.who.int. (дата звернення: 01.06.2026).
11. Світова Організація Торгівлі (СОТ). URL: www.wto.org. (дата звернення: 01.06.2026).
12. Фонд по стандартизації й розвитку торгівлі. URL: www.standardsfacility.org. (дата звернення: 01.06.2026).
13. Трастовий фонд щодо забезпечення участі в роботі Кодексу Аліментаріус. URL: www.who.int/foodsafety/codex/trustfund/en. (дата звернення: 01.06.2026).
14. Міжнародний портал щодо безпеки харчових продуктів і здоров'я тварин і рослин. URL: www.ipfsaph.org. (дата звернення: 01.06.2026).
15. Міжнародна мережа органів безпеки харчових продуктів (ИНФОСАН). URL: www.who.int/foodsafety/fs_management/infosan/en/. (дата звернення: 01.06.2026).
16. Глобальні форуми директивних органів в області безпеки харчових продуктів. URL: www.foodsafetyforum.org. (дата звернення: 01.06.2026).